

**MiO,
MANU MIO!**

ASTRIDA LINDGRĒNE

MiO, MANU MIO!

JŪHANA ĒGERKRANSA

ILUSTRĀCIJAS

NO ZVIEDRU VALODAS TULKOJUSI
MUDĪTE TREIMANE

821.113.6-93
Li 495

Astrid Lindgren
MIO, MIN MIO

© Text: Astrid Lindgren 1954/ The Astrid Lindgren Company

© Illustrations: Johan Egerkrans, 2020

All foreign rights are handled by The Astrid Lindgren Company, Stockholm, Sweden.

For more information, please contact info@astridlindgren.se.

Astrida Lindgrēne
MIO, MANU MIO!

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja *Vija Kilbloka*

Projekta vadītāja *Marika Taube*

Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*

Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,

Rīgā, LV-1010. Red. nr. L-4310.

Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Tulkojums latviešu valodā, Mudīte Treimane

© Izdevums latviešu valodā, Apgāds Zvaigzne ABC, 2023

ISBN 978-9934-31-455-1

VIŅŠ IR CEĻĀ GAN DIENU, GAN NAKTI

Vai kāds klausījās radio pagājušā gada piecpadsmitajā oktobrī? Vai kāds klausījās, ka tiek meklēts pazudis zēns? Lūk, ko viņi ziņoja:

“Stokholmas policija meklē deviņgadīgo Bū Vilhelmu Ūlsonu, kurš kopš aizvakardienas pulksten astoņpadsmitiem vakarā ir pazudis no savām mājām – Uplandes ielas trīspadsmit. Bū Vilhelmam Ūlsonam ir gaiši mati un zilās acis, un pazušanas brīdī viņš bija ģērbies īsās, brūnās biksēs, pelēkā adītā svīterī, ar sarkanu cepurīti galvā. Ziņas par pazudušo lūdzam iesniegt policijas dežūrnodaļā.”

Jā, tā viņi ziņoja. Bet par Bū Vilhelmu Ūlsonu nekad nepienāca nekādas ziņas. Viņš bija pazudis. Nekad neviens neuzzināja, kur viņš palicis. Neviens to nezina. Vienīgi es. Jo es esmu Bū Vilhelms Ūlsons.

Es vēlētos, kaut varētu par visu pastāstīt vismaz Benkam. Ar Benku es mēdzu rotaļāties. Arī viņš dzīvo Uplandes ielā. Īstenībā viņa vārds ir Bengts, bet visi sauc viņu par Benku. Un, protams, arī mani neviens nesauc par Bū Vilhelmu Ūlsonu. Visi saka tikai Buse.

Es domāju, visi *sacīja* tikai Buse. Pašlaik, kad esmu pazudis, viņi jau nekā nevar sacīt. Vienīgi krustmāte Ēdla un tēvocis Sikstens teica man – Bū Vilhelm. Jā, īstenībā tēvocis Sikstens nesacīja nekā. Viņš vispār ar mani nekad nerunāja.

Es biju krustmātes Ēdlas un tēvoča Sikstena audžubērns. Es nokļuvu pie viņiem, kad man bija viens gads. Pirms tam es dzīvoju bērnamā. No turienes krustmāte Ēdla mani paņēma. Patiesībā viņa vēlējās meiteni, taču piemērotas meitenes nebija. Tāpēc viņa paņēma mani. Lai gan tēvocim Sikstenam un krustmātei Ēdlai zēni nepatīk. Vismaz astoņu deviņu gadu vecumā ne. Viņi uzskatīja, ka mājās esot pārāk liela kņada un ka es sanesot iekšā pārāk daudz dubļu, kad esmu rotaļājies Tēgnera parkā, un ka es izvaidot drēbes, kur pagadās, ka es pārāk skaļi plāpājot un smeļoties. Krustmāte Ēdla bez mitas atkārtāja, ka mana ienākšana mājās esot bijusi īsta nelaimes diena. Tēvocis Sikstens nesacīja ne vārda. Jā, dažreiz viņš teica gan:

– Tu taisies, ka tiec, lai man nav tevi jāredz!

Es lielākoties biju pie Benkas. Viņa tētis vienmēr tik daudz runājās ar viņu un palīdzēja būvēt lidmašīnu modeļus, un uz virtuves durvju

aplodas atzīmēja, cik garš Benka paaudzies, un tamlīdzīgi. Benka drikstēja runāt un smieties, un izvaidīt drēbes pēc sirds patikas. Viņa tētis Benku mīlēja tik un tā. Un visi puikas drikstēja nākt uz Benkas māju rotaļāties. Pie manis neviens nedrikstēja nākt, jo krustmāte Ēdla pateica, ka te nebūšot nekādas bērnu skraidīšanas. Un tēvocis Sikstens tam piekrita. “Mums jau pietiek pašiem ar savu zeņķi,” viņš sacīja.

Vakarā apgūlies, es dažkārt vēlējos, kaut Benkas tētis būtu arī manējais. Un tad es prātoju: diez kurš ir mans īstais tētis un kāpēc es nevaru dzīvot pie viņa un īstās māmiņas, nevis bērnamā un pie krustmātes Ēdlas un tēvoča Sikstena. Krustmāte Ēdla tika man sacījusi, ka mana māmiņa esot mirusi, man piedzimstot. Kas bijis mans tēvs – to neviens nezinot, tā viņa teica. “Bet nav jau grūti iedomāties, kas tas bija par vazaņķi,” viņa piebilda. Es ienīdu krustmāti Ēdlu par to, ka viņa tā sacīja par manu tēvu. Iespējams, tā bija taisnība, ka mana māte nomirusi, man piedzimstot. Bet es *zināju*, ka mans tēvs nav vazaņķis. Dažreiz es gulēju un raudāju pēc viņa.

Vienīgā, kas izturējās mīli pret mani, bija krustmāte Lundīne no augļu veikala. Šad un tad viņa pacienāja mani ar saldumiem un augļiem.

Tagad pēc notikušā es prātoju, kas krustmāte Lundīne īstenībā ir. Jo todien – pagājušā gada oktobrī – viss iesākās pie viņas.

Todien krustmāte Ēdla man vairākas reizes tika sacījusi: tā esot īsta nelaime, ka es esot ienācis mājā. Tieši pirms pulksten sešiem vakarā viņa man teica, lai es aizskrienot uz maiznīcu Karalienes ielā un nopērkot sausiņus, kas viņai garšo. Uzlicis galvā savu sarkano cepurīti, es jozu prom.

Kad gāju garām augļu veikalam, durvīs stāvēja krustmāte Lundīne. Saņēmusi mani aiz zoda, viņa ilgi, ilgi manī savādi nolūkojās. Tad sacīja:

– Vai vēlies ābolu?

– Jā, paldies, – es atteicu.

Un viņa iedeva man skaistu, sarkanu ābolu, kas izskatījās tik garšīgs.

Tad piebilda:

– Vai tu varētu iemest vēstuļu kastītē pastkarti?

– Jā, to es varu gan.

Uzrakstījusi uz kartes dažas rindas, viņa pasniedza to man.

– Ardievu, Bū Vilhelm Ūlson! – sacīja krustmāte Lundīne. – Ardievu, ardievu, Bū Vilhelm Ūlson!

Šie vārdi skanēja tik brīnišķīgi. Viņa taču parasti sauca mani par Busi.

Es aizdrāzu vēl vienu kvartālu tālāk līdz vēstuļu kastītei. Tieši tobrīd, kad taisījos iemest kartīti, es ieraudzīju, ka tā mirdz un laistās, itin kā būtu no uguns. Jā, burti, kurus bija uzrakstījusi krustmāte Lundīne, mirdzēja ugunsrakstā. Es nevarēju atturēties, tos neizlasījis. Lūk, kas bija rakstīts uz pastkartes:

KARALIM

Tāltālā Zemē.

Tas, kuru Tu tik ilgi esi meklējis, ir ceļā. Viņš ir ceļā gan dienu, gan nakti, un rokā viņš nes zīmi – zeltaino zelta ābolu.

Es nesapratu ne vārda. Bet viss augums man tā savādi notrīsēja. Es steigšos iemest pastkarti vēstuļu kastītē.

Kurš ir tas, kas ir ceļā gan dienu, gan nakti? Un kuram rokās ir zelta ābols?

Tad es palūkojos uz ābolu, ko biju dabūjis no krustmātes Lundīnes. Un ābols bija no zelta. Es saku – *ābols bija no zelta*. Es turēju rokās zeltainu zelta ābolu.

Tad es gandrīz vai apraudājos. Ne gluži, bet gandrīz. Es jutos tik vientuļš. Es aizgāju un apsēdos uz soliņa Tēgnera parkā. Tur nebija neviena

cilvēka. Visi bija devušies mājās ēst vakariņas. Parks slīga krēslā, un mazliet lija. Bet apkārtējās mājās visur spīdēja gaisma. Es varēju redzēt, ka Benkas logā arī spīd gaisma. Pašlaik viņš kopā ar savu tēvu un māti sēž un ēd zirņus un pankūkas. Man ienāca prātā, ka visur, kur spīd gaisma, bērni sēž kopā ar saviem tētiem un savām māmiņām. Vienīgi es sēdēju te ārā, tumsā. Vientuļš. Vientuļš ar zelta ābolu rokā, nezinādams, ko ar to iesākt.

Tā prātodams, es uzmanīgi noliku ābolu sev līdzās uz sola. Netālu stāvēja laternas stabs, un laternas gaisma apspīdēja mani un ābolu. Bet gaisma apspīdēja arī kaut ko, kas gulēja zemē. Parastu alus pudeli, saprotams, tukšu. Tās kaklā kāds bija iebāzis koka tapiņu. Laikam jau kāds no mazuļiem, kas priekšpusdienās parasti rotaļājas Tēgnera parkā. Es pacēlu pudeli un sēdēdams izlasīju etiķeti. Tur bija rakstīts "Stokholmas alus darītavas akciju sabiedrība, 2. šķira". Un tad, tā sēžot un lasot, es ieraudzīju, ka pudelē kaut kas kustas.

Grāmatā "Tūkstoš un vienas nakts pasakas", ko reiz paņēmu no bibliotēkas, bija stāstīts par kādu garu, ieslodzītu pudelē. Bet tas taču bija tālu Arābijā un pirms tūkstoš gadiem, un tā it nemaz nebija parasta alus pudele. Laikam jau diezgan reti gadās sastapt garus Stokholmas alus darītavas pudelēs. Bet te viens tomēr bija. Ticiet man, pudelē atradās gars! Un likās, ka viņš vēlas tikt ārā. Gars rādīja uz koka aizbāzni pudeles kaklā un lūdzoši raudzījās manī. Es jau nu diez ko nebiju radis apieties ar gariem, tāpēc gandrīz vai baidījies vilkt ārā aizbāzni. Tomēr beidzot es to izvilku, un gars ar lielu šalkoņu izskrēja no pudeles un sāka augt tik liels, tik liels, ka beidzot pacēlās augstāk par visām mājām ap Tēgnera parku. Gari jau tā dara: tie var sarauties čokurā un kļūt tik mazi, lai ielīstu pudelēs, un nākamajā mirklī tie var izaugt un kļūt lieli kā mājas.

Neviens nespēj pat iedomāties, kā es nobijos. Es trīcēju pie visām miesām. Gars mani uzrunāja. Viņa balss šņāca un šalkoja, un es nodomāju, ka to derētu dzirdēt krustmātei Ēdlai un tēvocim Sikstenam, kuri allaž uzskatīja, ka cilvēki runā pārlietu skaļi.

– Bērns, – gars man sacīja, – tu esi izglābis mani no cietuma. Pasaki pats – kā lai tevi atalgoju?

Bet es negribēju nekādu atalgojumu par to, ka biju izvilcis no pudeles koka aizbāzni. Gars stāstīja, ka esot ieradies Stokholmā iepriekšējā vakarā un ielīdis pudelē pagulēt. Jo gariem pudeles esot vislabākās gulvietas. Un, kamēr viņš gulēja, kāds bija aizsprostojis viņam izeju. Ja es nebūtu viņu izglābis, viņam varbūt nāktos palikt pudelē tūkstošiem gadu, kamēr satrūdētu koka korķis.

– Un tas it nemaz nebūtu patīcis manam kungam, karalim, – gars teica it kā vairāk pats sev.

Tad es sadūšojos un pajautāju:

– Gars, no kurienes tu nāc?

Brīdi valdīja pilnīgs klusums. Tad gars atbildēja:

– Es nāku no Tāltālās Zemes.

Viņš pateica to tik skaļi, ka manā galvā kaut kas iedziedājās un iedunējās, un viņa balss pamodināja mani ilgas pēc šīs zemes. Es jutu, ka nespēju dzīvot, ja nenokļūšu tur. Un es izstiepu rokas pret garu un saucu:

– Ņem mani līdzī! Ai, ņem mani līdzī uz Tāltālo Zemi! Tur mani kāds gaida.

Gars pakratīja galvu. Tad es pastiepu viņam pretī zelta ābolu un gars skaļi iesaucās:

– Tu nes savā rokā zīmi! Tu esi tas, pēc kura es esmu ieradies! Tu esi tas, kuru karalis tik ilgi ir meklējis!

Viņš noliecās un paņēma mani savās rokās, un, kad mēs pacēlāmies izplatījumā, mums visapkārt dziedāja un dunēja. Tālu zem sevis mēs atstājām parku, tumšo Tēgnera parku, un visas mājas, kuru logos spīdēja gaisma un kurās bērni ar saviem tētiem un savām māmiņām ēda vakariņas. Kamēr es, Bū Vilhelms Ūlsons, šūpojos augšā zem zvaigznēm.

Mēs bijām augstu virs mākoņiem un lidojām ātrāk par zibeni un ar lielāku dunu nekā pērkons. Ap mums sprakšķēja zvaigznes, mēneši un saules. Dažbrīd viss bija melns kā naktī, dažbrīd – tik žilbinoši balts un spilgts, ka man vajadzēja aizvērt acis.

– Gan dienu, gan nakti viņš ir ceļā, – es čukstēju. Tā bija rakstīts uz pastkartes.

Un tieši tobrīd gars izstiepa roku un norādīja uz kaut ko tālu, kaut ko zaļu, kas gulēja dzidrā, zilā ūdenī, spilgtas saules gaismas apmirdzēts.

– Tur tu redzi Tāltālo Zemi, – gars sacīja. Un mēs laidāmies uz zaļumu.

Un tā bija sala, kas peldēja jūrā. Un gaisā vēsmoja smaržas no tūkstošiem rožu un liliju, un brīnišķīga mūzika skanēja skaistāk par jebkuru citu mūziku uz pasaules.

Jūras krastā stāvēja liela, balta pils, un pie tās mēs nolaidāmies.

Gar krastu kāds nāca. Tas bija *mans tēvs karalis*. Es viņu pazinu, līdzko ieraudzīju. Es zināju, ka tas ir mans tēvs. Viņš izpleta rokas, un es ieskrēju tieši viņa apkampienos. Ilgi viņš mani tā turēja. Tobrīd mēs nekā nesa-cījām viens otram. Cik vien stipri spēju, es turēju rokas viņam ap kaklu.

Ai, kā es vēlējos, kaut krustmāte Ēdla būtu varējusi redzēt manu tēvu karali: cik skaists viņš ir, un kā zeltā un dimantā mirdz viņa apģērbs. Pēc sejas viņš bija līdzīgs Benkas tētim, tikai vēl skaistāks. Žēl, ka krustmāte Ēdla nevarēja viņu redzēt. Tad viņa būtu redzējusi, ka mans tēvs nav vis nekāds vazaņķis.

Tomēr krustmātei Ēdlai bija taisnība, ka mana māmiņa mirusi, man piedzimstot. Un tie dumjie ļaudis bērnamā i nedomāja paziņot manam tēvam karalim, kur es atrodos. Viņš bija mani meklējis deviņus garus gadus. Man ir tik liels prieks, ka beidzot esmu atradies.

Krietni sen es jau dzīvoju šeit. Augām dienām man ir tik jautri. Un ik vakaru mans tēvs karalis ienāk manā istabā, un mēs būvējam lidmašīnu modeļus un plāpājam.

Un es augu un jūtos labi šeit – Tāltālā Zemē. Katru mēnesi uz virtuves durvju aplodas mans tēvs karalis atzīmē, cik garš esmu paaudzies.

– Mio, manu Mio, kā tu atkal esi izstiepies garumā! – viņš saka, izmērījis manu augumu.

“Mio, manu Mio,” viņš saka, un tas skan tik liegi un silti. Galu galā izrādās, ka mani nemaz nesauc par Busi.

– Es esmu meklējis tevi deviņus garus gadus, – saka mans tēvs karalis. – Naktis esmu gulējis nomodā un domājis: “Mio, manu Mio.” Laikam jau tad būšu zinājis, ka tevi tā sauc.

Re nu! Buse bija aplams vārds, tāpat kā aplams bija viss pārējais, kad es dzīvoju Uplandes ielā. Tagad viss ir pareizi.

Es tik ļoti mīlu savu tēvu karali, un viņš tik ļoti mīl mani.

Es vēlētos, kaut par visu šo uzzinātu Benka. Man liekas, es ņemšu un uzrakstīšu viņam un ielikšu papīru pudelē. Pēc tam aiztaisīšu pudeli ar korķi un iemetīšu to zilajā jūrā, kas apskalo Tāltālo Zemi. Kad vasarā Benka ar savu tēti un māmiņu atpūtiesies Vaksholmā, varbūt pudele piepeldēs pie viņa tieši tajā reizē, kad viņš būs ūdenī. Tas būtu labi. Jo būtu jauki, ja Benka uzzinātu par visu to brīnumaino, kas ar mani noticis. Un tad viņš varētu piezvanīt uz policijas dežūrnodaļu un pastāstīt, ka Bū Vilhelms Ūlsons, ko patiesībā sauc par Mio, ir drošās rokās Tāltālā Zemē un ka pie sava tēva karaļa viņam klājas tik labi, tik labi.

